

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ НА ДИР.БГ

При какви условия ще се наследяват вторите пенсии? Има ли случаи, в които това няма да се случва?

Новоприетият закон е изцяло в услуга на осигурените лица. Текстовете им дават възможност да избират различни видове плащания, някои от които имат предвидени условия за унаследяване, а други не. Ето наличните варианти:

От една страна, еднократните и разсрочени плащания се унаследяват по закон. При разсрочените плащания, в случай на смърт на осигуреното лице, на наследниците се изплаща еднократно сумата на дължимите плащания на починалия, които би трябвало да се правят до края на периода.

От друга страна, пожизнените пенсии е предвидено да бъдат три вида и всяко осигурено лице има право да избере един от тях. Унаследяване е предвидено да има в два от тези три вида:

При пожизнена пенсия с гарантиран период и при пожизнена пенсия с период на разсрочено изплащане до навършване на определена възраст. В тези случаи на наследниците се изплаща еднократно настоящата стойност на дължимите плащания до края на тези периоди.

Третата възможна за избор пенсия, това е видът пожизнена пенсия е без унаследяване. Това е възможност за тези осигурени лица, които не държат на унаследяване. Затова спокойно можем да кажем, че няма вариант да има случаи на изплащане на пожизнена пенсия без унаследяване против волята на осигурените лица.

Всички тези варианти са направени, за да може да се даде широк набор от възможности на осигурените лица спокойно да изберат какво да направят с личните си средства, натрупани по партидите им.

След като човек се пенсионира парите от личната му партида ще постъпват в общ фонд. В този случай как ще се случва наследяването им?

Веднага искам да уверя всички осигурени лица, че информацията за състоянието на партидата не се заличава до нейното изчерпване или до края на живота на всеки човек

независимо от създаването на общ фонд за изплащане на пенсиите. Това, че фондът се води общ, не означава, че се губи проследяемост на личните партии. Нито че могат да се вземат пари от партията на някого и те да послужат за определяне на размера на пенсията на друг.

Процедурата и правилата са ясни, прозрачни и всеки може да се запознае с тях. Размерите на пенсиите се определят и вписват в договори с всяко лице преди парите от партията да се прехвърлят в този фонд. Наследяването е на база на натрупаната сума по партията, вида и размера на пенсията за всяко лице, вписани в подписания с него договор.

Създаването на подобен фонд е международна практика при всички капиталови механизми. Една от причините е и защото парите на хората, които вече започват да получават пенсия, трябва да се отделят от парите на хората, които са все още млади и са далеч от пенсия и да се инвестират по-консервативно. Всичко това също е регламентирано в новоприетия закон.

Повод за най-разгорещени дебати в по време на второто четене на промените в КСО предизвика това: как инфлацията ще повлияе на парите, натрупани в партидите. Ще има ли инструменти, чрез които да бъде гарантирано, че сумата след 30 г. плащане на вноски няма да бъде достатъчно висока, за да допълни „първата” пенсия?

Ясно е как инфлацията влияе на парите – на всички пари, не само на тези натрупани в партидите на осигурените във 2-рия стълб лица. Ясно е също, че дружествата при инвестиране на средствата на осигурените лица се стремят да осигурят такава доходност, която да е най-малко равна на инфлацията, за да се съхрани стойността на спестяванията за втора пенсия във времето. До момента в КСО няма задължение за пенсионно осигурителните дружества да гарантират доходност, която да покрива инфлацията, но въпреки това, както се вижда от резултатите, тази цел е постигната. За колко други законово регламентираны спестовни продукти в България може да се каже същото?

Не е невъзможно да се въведе и такава гаранция, но това би означавало да се преработи целият модел на инвестиционни ограничения и видове инвестиции. Следва също, в пенсионно осигурителните дружества, да се създаде специализиран резерв за покриване на тази гаранция с регламентираны условия за неговия размер и начин на финансиране.

В допълнение няма единно становище в международната практика доколко този вид гаранция, която звучи уж чудесно, е в полза на осигурените лица. Много е вероятно, особено в периоди на завишена инфлация, подобно изискване да провокира по-рисково инвестиционно поведение от страна на осигуряващия гаранцията. Възниква и въпросът какво ще бъде поведението на инвеститора в периоди на занижена инфлация или дефлация и дали няма да ограничи инвестиционния резултат и доходността до тези пониски нива, защото ще си е изпълнил ангажимента за гаранцията.

Подобна идея поражда и редица други дискусии като това коя точно инфлация ще бъде предмет на гаранцията – местната в България или на ЕС и т.н.

Как ще коментирате възможността за прехвърляне на парите от партидите от частните фондове в НОИ? Фактът, че няма вариант да се прехвърлят парите, заедно с натрупаната до момента доходност, а само натрупаните вноски не ощетява ли хората?

Във въпросът се съдържа невярно твърдение. Не вярно, че в НОИ се прехвърлят само парите от вноските. Вярното е, че в НОИ се прехвърля цялата натрупана партида заедно с частта от разпределената доходност. Законът не освобождава дружествата от задължението да прехвърлят цялата сума, натрупана в партидата, ако тя е повече от сумата на вноските в нея.

Всички пари натрупани в партидите са собственост на осигурените лица и няма нито една възможност каквато и част от тях да бъде задържана или преведена в дружествата, които са отделни юридически лица от самите пенсионни фондове. Няма различен регламент на закона, когато възникне право за ползване на парите от партидата – винаги се изплаща цялата сума или на наследниците или на НОИ и Сребърния фонд. В случай на превод към НОИ и Сребърен фонд обаче наследниците губят право да получат натрупаните пари по партидата.

Лицата, избрали да променят осигуряването си, може да изберат да се върнат обратно в частния, ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст и навършват изискуемата за тях възраст. Бихте ли коментирали и тази възможност?

Кандидат-пенсионерите имат право в рамките на графика да си прехвърлят пенсиите както към НОИ, така и от НОИ към частните фондове. Това е добра възможност да се върнат отново във втория капиталов стълб, като си прехвърлят средствата в частен фонд, където те се инвестират благоразумно и се трупа доходност. Трябва да имат предвид, че за времето, когато пенсионните им спестявания от втория стълб са били временно в НОИ, по тях не се е трупала допълнителна доходност, защото в солидарния стълб (ДФ „Пенсии“ на НОИ) не са предвидени инвестиции, а само събиране на средства на осигуряващи се сега и изплащане на пенсии на текущи пенсионери.

Смятате ли, че е нужна по-сериозна кампания, чрез която хората да бъдат запознати с това, какво точно се случва с вноските, които правят за втора пенсия, с продуктите, които предлагат пенсионноосигурителните дружества и други съществени елементи на осигуряването?

Пенсионно осигурителните дружества и сега комуникират с техните клиенти. Включително и за да ги информират за важни промени в законодателството, които се

отнасят до тях. Разбира се, след като законът бъде обнародван и бъдат приети съответните промени в подзаконовите нормативни актове и правилниците на универсалните фондове, ще трябва доста интензивно да представим на своите клиенти тези промени. Това може да означава и реализация на обща информационна кампания от страна на Асоциацията, особено що се отнася до онези клиенти, на които през следващите няколко години ще възникне право да получават пенсионни доходи от универсалните фондове.

Управителен съвет на БАДПО